

Data: september 2019-heden

Projectleden: drs. Imka Buurke,

Promovenda en lid van de Onderzoeksgroep Kunsteducatie van het Kenniscentrum Kunst & Samenleving/Centre of Expertise Healthy Ageing, Hanzehogeschool Groningen, geleid door lector prof. dr. Evert Bisschop Boele.

Titel: Curious Hands in het Educational laboratory

Dit onderzoek is een onderdeel van het onderzoeksprogramma Curious Hands: Moving Making to the Core of Education. Een onderzoek naar het vormgeven van een Educational Laboratory waarin belichaming en materialiteit een rol spelen tijdens het leren door te maken.

Onderzoeksproject

Traditioneel is het westerse onderwijs (inclusief Nederlands onderwijs) gebaseerd op het idee dat kennis, cognitie en leren, abstracte processen zijn in het individuele brein en gescheiden zijn van het lichaam, van de materie en van het sociale. Dit idee is echter de afgelopen eeuwen zwaar besproken, en op dit moment neemt de erkenning van het belang van materialiteit en belichaming in het onderwijs toe (Newen, De Bruin & Galagher 2018.) Dit onderzoek draagt bij aan deze ontwikkeling door te laten zien hoe de kunst en artistieke leerprocessen kunnen fungeren als een inspiratie voor vormen van onderwijs waarin het belang van materialiteit en belichaming in het onderwijs wordt hersteld. Een bijdrage aan de hoognodige herwaardering van belichaamde impliciete kennis (tacit knowlege) zoals bijvoorbeeld te vinden is in vele ambachten en technische beroepen.

Dit onderzoek richt zich op het vormgeven van onderwijs in Educational Laboratories (afgekort E-labs) waarin belichaming en materialiteit een rol spelen tijdens het leren door te maken. Het onderzoek sluit aan op landelijke ontwikkelingen die zich sinds 2014 in het Nederlandse onderwijs afspelen. Een ontwikkeling in de richting van beter techniekonderwijs, maakonderwijs en digitale geletterdheid in het onderwijscurriculum van het primair en voortgezet onderwijs.

Vraagstelling

Hoe kunnen we leersituaties in E-Labs in het secundair onderwijs zo vormgeven dat de potentiële voordelen van de materialiteit van de leersituatie voor de ontwikkeling van leerlingen maximaal worden gerealiseerd?

Doel

Het algemene doel van dit onderzoek is bij te dragen aan de verdere ontwikkeling van onderwijs in een richting waarin materialiteit erkend wordt als een constitutief element en drijvende kracht achter pedagogische ontwikkelingsprocessen.

Daarnaast wordt er kennis gegenereerd over belichaming / materialiteit / stilzwijgende kennis in E-labs in het Nederlandse secundair onderwijs. Doel is om met deze kennis een (educatieve) leeromgeving te ontwerpen zodanig dat het leerlingen in staat stelt om hun (zintuigelijk) handelingsrepertoire tijdens het leerproces te verdiepen en te verbreden met als resultaat een werkend educatief

ontwerp. Dat samengenomen kunnen de uitkomsten van dit onderzoek richtinggevend zijn voor het ontwikkelen van een 'maak' didactiek voor beeldend onderwijs in combinatie met digitale technologielaboratoria.

Onderzoekslijn

Een van de onderzoekslijnen van het KCKS-thema is 'Kunst, Leren & Participeren'. Dat thema richt zich op leer- en educatieprocessen in de samenleving. Hierin wordt onderzoek gedaan naar zowel het verstevigen van de positie van de kunsteducatie binnen het Nederlandse educatiesysteem als aan de ontwikkeling van lerende omgevingen waarin kunst de katalysator is. Het onderzoek is ingebed in de Onderzoeksgroep Kunsteducatie van KCKS, daarbinnen sluit het aan bij onderzoekslijn 3. Hier past ook onderzoek naar het ontwikkelen van lesmateriaal en naar de 'affordanties van de taak'. Van belang is hier dat 'taak' ruim wordt opgevat als 'taak-in-context', zodat bijvoorbeeld ook gekeken kan worden naar de affordanties van bijvoorbeeld een atelier, een studio of een leslokaal. Deze onderzoekslijn sluit aan bij ons uitgangspunt 'iedere kunstdiscipline heeft een eigen aard'. Via de Innovatiewerkplaats Kunsteducatie zullen studenten bij het onderzoek worden betrokken.

Tevens sluit het onderzoeksprogramma aan bij het onderzoeksgebied van Ann-Sophie Lehmann, Professor of Art History & Material Culture. Zij ontwikkelt een procesgebaseerde benadering van kunst en visuele materiële cultuur. In het bijzonder; hoe materialen, werktuigen en praktijken deel uitmaken van de betekenisgeving van kunst; hoe beelden en teksten deel uit maken van artistieke praktijken en hoe kennis over het maken bijdraagt aan materiële geletterdheid. De fundamentele materialiteit van de kunsten vormt de kern van dit onderzoek evenals de onderzoekslijn van de betrokken promotor. In dit onderzoek wordt gezocht naar de cruciale bijdrage van de kunsten aan maakonderwijs en hoe de daaruit voortvloeiende kennis over de materialiteit van leerprocessen in de kunst bijdragen aan het opleiden van leraren in het voortgezet onderwijs om zinvol maakonderwijs te ontwerpen en uit te voeren op middelbare scholen.

Onderzoeksresultaten:

Twee professionele publicatie (s) in o.a. een landelijk vakbladen.

Een tussentijds symposium.

Dissertatie,

Handboek,

Een eindsymposium.

Brochure voor het professionele veld

Verschillende bijdragen en presentaties (kennisdeling) binnen de, Landelijke netwerken, de Hanzehogeschool en de Community of Learners van de onderwijsorganisatie Openbaar Onderwijs Groningen (OOG)

Impact

Dit onderzoek draagt bij aan deze ontwikkeling door te laten zien hoe de kunst en artistieke leerprocessen kunnen fungeren als een inspiratie voor vormen van

onderwijs waarin het belang van materialiteit en belichaming in het onderwijs wordt hersteld. Een bijdrage aan de hoognodige herwaardering van belichaamde impliciete kennis (tacit knowledge) zoals bijvoorbeeld te vinden is in vele ambachten en technische beroepen.

In dit onderzoek werken studenten uit de lerarenopleidingen (DBKV, MKE, PA), docenten uit het VO (OOG), partners uit de Creatieve Industrie (Fryk Lab), en leden van de Onderzoeksgroep kunsteducatie samen aan vraagstukken die aansluiten op HG strategisch beleid (CoE HA, speerpunt Curious Minds; profilering Kunsten), de Noordelijke cultuuragenda We the North (Programmaliijn 1: Talentontwikkeling), en landelijk beleid (OCW-programma Cultuureducatie met Kwaliteit; Topsector Creatieve Industrie; Human Capital Agenda – 21st Century Skills). Daarnaast sluit het onderzoek aan bij een van de vier onderzoekslijnen van de onderzoeksagenda van Openbaar Onderwijs Groningen, te weten de leerlijn ICT en Onderwijs.

Valorisatie

Het onderzoek gebeurt in samenwerking met diverse partners uit het werkveld. Te weten vier middelbare scholen (en docenten) binnen het Harens Lyceum, Kamerlingh Onnes, Praedinius Gymnasium, Zernike Montessorri waar E-labs zijn worden nadrukkelijk betrokken. Studenten van de BA en Ma Kunsteducatie participeren in het onderzoek en de inzichten die worden verkregen worden gedeeld met de opleidingsgemeenschap. Dit onderzoek De kennis die wordt verkregen is van waarde voor het werkveld en binnen het onderzoeksdomein kunst en technologie.

Contactgegevens

drs. Imka Buurke

Academie Minerva, Gedempte zuiderdiep 158, Groningen

i.m.buurke@pl.hanze.nl